

DET KONGELIGE
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENT

St.meld. nr. 6

(2008–2009)

NRK-plakaten – NRKs samfunnsoppdrag

*Tilråding fra Kultur- og kirkedepartementet av 7. november 2008,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning og bakgrunn

Kultur- og kirkedepartementet legger med dette fram en ny stortingsmelding om NRK-plakaten. Bakgrunnen for meldingen er at departementet i St.meld. nr. 30 (2006–2007) *Kringkasting i en digital fremtid* og i St.meld. nr. 6 (2007–2008) *NRK-plakaten. Noe for alle. Alltid.* fremmet forslag om endringer i NRKs rammevilkår som følge av utviklingen på mediefeltet. St.meld. nr. 30 (2006–2007) og St.meld. nr. 6 (2007–2008) utgjør mye av den mediepoltiske bakgrunnen for denne meldingen. Disse tre meldingene må derfor sees i sammenheng.

Utviklingen på kringkastingsfeltet har nødvendiggjort en grundig gjennomgang av NRKs allmennkringkastingsforpliktelser. I St.meld. nr. 6 (2007–2008) ble det lagt til grunn at NRK-plakaten skulle innarbeides i NRKs vedtekter. NRKs vedtekter inneholder i dag mange av de samme overordnede kravene som ligger i NRK-plakaten. I tillegg inneholder imidlertid vedtektene flere konkrete, kvantitative innholdskrav til NRK. Departementet ser det som ønskelig at disse kravene blir videreført. Kravene er så vidt vesentlige at departementet mener det vil være rimelig at de også fremgår av NRK-plakaten, bl.a. for å sikre at Stortinget gis en anledning til å drøfte dem.

2 Endringer i utformingen av NRK-plakaten

I departementets forslag til ny NRK-plakat er den nåværende plakats innhold i det vesentligste beholdt. Plakaten er imidlertid presisert på de punktene der vedtektene per i dag er mer spesifikke eller kvantifiserbare enn plakaten. I tillegg er det tatt inn presiseringer av innholdskravene som en oppfølging av konklusjonene fra St.meld. nr. 30 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 24 (2007–2008). Dette gjelder kravet til formidling av norsk musikk, kravet om innhold tilrettelagt for skoleverket, og kravet om å vise varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press.

Departementet foreslår også at plakaten utvides til å inkludere en sjettede pilar med følgende overskrift: *NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.* Innholdet i denne pilaren setter konkrete krav til NRKs tilbud på andre plattformer enn de tradisjonelle kringkastingsplattformene radio og fjernsyn. I kringkastingsmeldingen (St.meld. nr. 30 (2006–2007)) ble det lagt til grunn at kravene til NRKs allmennkringkastingstilbud skal gjelde både for tradisjonell programvirksomhet og for nye medietjenester. Departementet ser det derfor som vesentlig at NRK-plakaten inneholder spesifikke innholdskrav til NRKs tilbud på andre medieplattformer enn radio og fjernsyn.

Forslaget til ny NRK-plakat rendyrker plakaten som et samlet uttrykk for NRKs samfunnsoppdrag, og vil i sin helhet bli innarbeidet i NRKs vedtekter.

Departementet legger til grunn at større endringer i NRKs samfunnsoppdrag slik dette vil fremgå av vedtektene normalt ikke bør gjøres uten forutgående behandling i Stortinget. Kultur- og kirkeministeren må imidlertid som selskapets generalforsamling kunne foreta mindre justeringer. Denne fleksibiliteten er viktig, bl.a. for å sikre at NRKs samfunnsoppdrag til enhver tid er tilpasset de skiftende tekniske og økonomiske rammene for NRKs virksomhet.

NRKs vedtekter vil som i dag også omfatte organisatoriske bestemmelser. Disse er ikke en del av NRK-plakaten.

3 NRK-plakaten

Departementet legger opp til følgende utforming av NRK-plakaten:

3.1 NRK skal understøtte og styrke demokratiet

- NRKs samlede allmennkringkastingstilbud skal ha som formål å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet.
- NRK skal bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser.
- NRK har som oppgave å avdekke kritikkverdige forhold og bidra til å beskytte enkeltpersoner og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.
- NRK skal være redaksjonelt uavhengig. NRK skal verne om sin integritet og sin troverdighet for å kunne opptre fritt og uavhengig i forhold til personer eller grupper som av politiske, ideologiske, økonomiske eller andre grunner vil øve innflytelse på det redaksjonelle innholdet. Virksomheten skal preges av høy etisk standard og over tid være balansert. Saklighet, analytisk tilnærming og nøytralitet skal etterstrebes, jf. bl.a. prinsippene i Redaktørplakaten, Vær Varsom-plakaten og Tekstrekklameplakaten.

3.2 NRK skal være allment tilgjengelig

- NRKs tre hovedkanaler for hhv. radio og fjernsyn skal være tilgjengelige for hele befolkningen. NRK skal søke en bredest mulig distribusjon av sitt øvrige programtilbud.

- Det skal som utgangspunkt ikke kreves betaling for NRKs allmennkringkastingstilbud. NRKs tre hovedkanaler for hhv. radio og fjernsyn skal være gratis tilgjengelige for alle lisensbetalere på minst én distribusjonsplattform.
- Ved utformingen av NRKs tilbud må det tas hensyn til funksjonshemmede, bl.a. skal NRK ta sikte på at alle fjernsynsprogrammer blir tekstet.
- NRK skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.
- NRK bør så langt som mulig benytte åpne standarder, så fremt ikke økonomiske eller kvalitative hensyn taler imot dette.

3.3 NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur

- NRK skal reflektere det geografiske mangfoldet i Norge og ha et godt lokalt tilbud og lokal tilstedeværelse.
- NRK skal bidra til å styrke norsk og samisk språk, identitet og kultur. En stor andel av tilbudet skal ha norsk forankring og speile norske virkeligheter. NRK skal ha programmer for nasjonale og språklige minoriteter. NRK skal ha daglige sendinger for den samiske befolkning.
- NRK skal formidle kunnskap om ulike grupper og om mangfoldet i det norske samfunnet. NRK skal skape arenaer for debatt og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.
- NRKs tilbud skal i hovedsak bestå av norsk-språklig innhold. Begge de offisielle målformene skal benyttes. Minst 25 pst. av innholdet skal være på nynorsk.
- NRK plikter å sende innhold som enten er produsert i, eller som tar det innholdsmessige utgangspunkt i, distriktene. NRK skal ha distriktssendinger alle hverdager.
- NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner.
- NRK skal formidle og produsere norsk musikk og drama. NRK skal formidle norsk film og stimulere det norske filmmiljøet. Minst 35 pst. av musikken som spilles skal være norsk, med vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk. NRK skal holde et fast orkester som dekker et bredt repertoar fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk.

- h) NRK skal formidle kulturarven i Norge. Arkivene til NRK er en del av denne. NRK skal arbeide for å digitalisere og tilgjengeliggjøre disse arkivene for befolkningen. Arkivtilbudet skal i hovedsak være gratis tilgjengelig.
- i) NRK skal ha sportssendinger som dekker både bredden i norsk idrettsliv, herunder funksjonshemmedes idrettsutøvelse, og store idrettsbegivenheter.

3.4 NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskaping

- a) NRK skal tilby tjenester som kan være kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap gjennom programmer av høy kvalitet.
- b) NRK skal være nyskape og bidra til kvalitetsutvikling.
- c) NRK skal kunne formidle samme type tilbud som også tilbys av kommersielle aktører, men bør etterstrebe å tilføye sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet.
- d) NRKs tilbud skal ha tematisk og sjangermessig bredde.
- e) NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper.
- f) NRK skal bidra til økt kunnskap om internasjonale forhold.
- g) NRK skal formidle innhold fra Norden og bidra til kunnskap om nordiske samfunnsforhold, kultur og språk.
- h) NRK skal bidra til utdanning og læring, herunder tilby innhold tilrettelagt for skoleverket.
- i) NRK skal fremme barns rett til ytringsfridom og informasjon, og skjerme barn mot skadelige former for innhold. NRK skal ha daglige norsk-språklige programmer for barn under 12 år, jevnlig norske språklige programmer for unge, og jevnlig programmer for barn og unge på samisk.

3.5 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt

- a) NRKs redaksjonelle avgjørelser skal ikke være styrt av kommersielle hensyn.
- b) NRKs allmennkringkastingstilbud på radio, fjernsyn og tekst-tv skal være reklamefritt og

skal ikke inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til konsernets kommersielle tjenester og produkter.

- c) NRK kan ha reklame på Internett, med unntak for nettsider som har barn som målgruppe. NRK skal tilstrebe et tydeligst mulig skille mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester tilbudt på Internett. Nedlastings-tjenester som tilbys innenfor allmennkringkastingstilbudet skal ikke inneholde reklameinnslag. Det bør utvises særlig varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press. Dette gjelder særlig for programmer rettet mot barn og unge.
- d) Lisensmidler og andre offentlige inntekter skal ikke subsidiere kommersielle aktiviteter. Det skal være et klart regnskapsmessig og driftsmessig skille mellom NRKs kommersielle aktiviteter og allmennkringkastingsvirksomheten
- e) NRKs allmennkringkastingstilbud, både i tradisjonell programvirksomhet og i form av nye medietjenester, skal hovedsakelig finansieres ved kringkastingsavgift.
- f) NRK skal kunne videreutvikle kommersielle tjenester som genererer overskudd som bidrar til å finansiere allmennkringkastingstjenester. Den forretningsmessige virksomheten skal være forenelig med de krav til kvalitet og integritet som gjelder for NRK

3.6 NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på Internett, mobil-tv mv.

- a) NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:
 - Nasjonale og internasjonale nyheter
 - Et eget regionalt nyhets- og innholdstilbud
 - Egenutviklet innhold for barn og unge
 - Fakta- og bakgrunnsinformasjon for nyheter, debatt og aktuelle samfunnsspørsmål
 - Kunst og kultur
 - Sport og underholdning
 - Tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltakelse
- b) NRK skal gjøre flest mulig av sine radio- og fjernsynsprogrammer tilgjengelig på Internett, både ved samtidig distribusjon og som arkivtjeneste for nedlasting og/eller individuell avspilling. NRK skal herunder minimum gjøre tilgjengelig hele sin egenproduserte sendeflate fra de siste sju dager som arkivtjeneste, forutsatt at dette ikke innebærer uforholdsmessig høye kostnader. NRK skal etterstrebe at også

mest mulig av den øvrige sendeflata fra siste sju dager gjøres tilgjengelig som arkivtjeneste.

- c) NRKs programtilbud på Internett skal som hovedregel være gratis. Bruksavhengige kostnader som knyttes til programtilbudet skal likevel kunne kreves dekket ved brukerbetaling.
- d) Bestemmelsene i forrige ledd skal ikke være til hinder for at NRK tilbyr programmer som kommersielle utgivelser. Slike utgivelser er ikke å anse som del av allmennkringkastingstilbudet og skal ikke ha et omfang som undergraver hovedprinsippet om at NRKs programtilbud på Internett skal være gratis.
- e) NRK skal stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer blant brukere i alle aldre.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

I St.meld. nr. 30 (2006–2007) *Kringkasting i en digital fremtid* er det beskrevet en rekke forslag til endringer i NRKs allmennkringkastingsoppdrag. Disse endringene er innarbeidet i NRK-plakaten. De økonomiske og administrative konsekvensene ved disse endringene er beskrevet i St.meld. nr. 30 (2006–2007), jf. også St.meld. nr. 6 (2007–2008). NRK-plakaten samler det samfunnsoppdraget som allerede er pålagt NRK. Følgelig vil den reviderte NRK-plakaten ikke ha økonomiske og administrative konsekvenser.

Kultur- og kirkedepartementet

tilrår:

Tilråding fra Kultur- og kirkedepartementet av 7. november 2008 om NRK-plakaten – NRKs samfunnsoppdrag blir sendt Stortinget.
